

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
Pracownia Psychologii Dzieci i Młodzieży w Katedrze Psychologii
Polskie Towarzystwo Psychologiczne Oddział Kraków
Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie

OGÓLNOPOLSKA INTERDYSCYPLINARNA
KONFERENCJA NAUKOWA

Stymulacja i wspomaganie rozwoju człowieka w biegu życia

KSIĄŻKA ABSTRAKTÓW

MAŁOPOLSKA

POLSKIE
TOWARZYSTWO
PSYCHOLOGICZNE
ODDZIAŁ KRAKÓW

Miejskie Centrum
Profilaktyki Uzależnień
w Krakowie

Uniwersytet Pedagogiczny
im. Komisji Edukacji Narodowej
KRAKÓW, ul. Ingardena 4
www.konferencja-siw.up.krakow.pl

Stymulacja i wspomaganie rozwoju człowieka w biegu życia

KSIĄŻKA ABSTRAKTÓW

Kraków, 7 - 8 czerwca 2018 r.

prof. dr hab. Elżbieta Szelağ

Pracownia Neuropsychologii, Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN w Warszawie

Z perspektywy neuronauki: usprawnianie działania umyśtu człowieka w biegu życia

Wykład koncentruje się na zagadnieniu działania 'zegara mózgowego', który kształtuje funkcjonowanie umyśtu w normie i patologii. Wiele dotychczasowych badań, w tym wykonanych w naszym Zespole wykazało, że u podłoża działania umyśtu leży dynamika czasowa. Tworzenie i odbiór wypowiedzi słownych, wykonywanie ruchów, uczenie się, pamięć, uwaga, planowanie działań, podejmowanie decyzji, itd. charakteryzuje odpowiedni plan czasowy, czyli uporządkowanie następujących po sobie elementów w czasie. Sprawne funkcjonowanie poznawcze (określane 'kognitywnym' lub 'umyśtowym') zasada się więc w mózgowych mechanizmach percepcji czasu. Na tej podstawie percepcję czasu (określaną też jako czasowe przetwarzanie informacji) definiuje się jako 'funkcję logistyczną', czyli matrycę neuronalną dla innych funkcji umyśtu.

Badania ukierunkowane na poznanie sprawności działania 'zegara mózgowego' prowadzimy w naszym Zespole stosując metody neuropsychologiczne, psychofizyczne, elektrofizjologiczne i neuroobrazowe (fMRI). Wybrane wyniki tych badań zostaną zaprezentowane podczas wykładu, koncentrując się na następujących pytaniach: Czy nasz mózg potrzebuje „zegara”? Czy zegar mózgowy tyka u wszystkich w jednakowym rytmie? Jakie są tu różnice indywidualne? A jeśli tak, to z czego wynikają? Przedstawione zostaną dane dokumentujące, że specyficzne deficyty „zegara neuronalnego” towarzyszą zaburzeniom poznawczym, jak: opóźnienie rozwoju mowy, poudarowa afazja, autyzm wczesnodziecięcy, ośrodkowe zaburzenia słuchu, jąkanie, dysleksja oraz inne choroby neurologiczne i psychiczne.

Przetomowym wynikiem naszych badań było wykazanie, że deficyty przetwarzania czasowego można łagodzić poprzez odpowiedni trening, co owocuje transferem poprawy z usprawnianej domeny czasu inne funkcje umyśtu, które nie podlegały ćwiczeniom. Taki transfer poprawy udokumentowaliśmy w przypadku chorych z afazją poudarową, a także u dzieci opóźnionych w rozwoju mowy (opublikowane prace na www.elzbietaszelag.pl). Kolejnym odkryciem było wykazanie, że transfer ten obejmuje nie tylko funkcje językowe, ale również uwagę, pamięć roboczą, funkcje zarządcze, co udokumentowaliśmy m.in. u seniorów po 65-tym roku życia. Wskazuje to na uniwersalność terapii i zasadność jej stosowania. Wyniki te znalazły zastosowanie w opracowanym przez nasz Zespół innowacyjnym programie terapeutycznym Dr Neuronowski® (www.neuronowski.com), który koncentruje się na usprawnianiu działania 'zegara mózgu' kontrolującego działanie umyśtu dzieci i osób dorosłych.

prof. dr hab. Maria Kielar-Turska

Akademia Ignatianum, Kraków

Poznanie i język: z badań nad mapą dziecięcego umysłu

Opisywanie mapy dziecięcego umysłu, który podlega ciągłym transformacjom, nie jest łatwe. Badania i propozycje teoretycznych wyjaśnień sięgają przeto XIX i XX wieku. Wówczas pokazano, że dziecko jest zaciekawione światem (Preyer 1882), a jego wiedza rozwija się w kontakcie ze stymulującym otoczeniem społecznym (Baldwin 1906); badania nad wiedzą dziecka o świecie pozwolą zrozumieć umysł dziecka (Hall 1883). Usystematyzowane propozycje wyjaśniania zmian w funkcjonowaniu dziecięcego umysłu przedstawił J. Piaget (1926); najważniejsze zmiany w budowaniu obrazu świata przez dziecko dotyczą dwu zagadnień: rzeczywistości (rozdzielanie świata zewnętrznego od świata wewnętrznego, subiektywnego) oraz przyczynowości (jak dziecko wyjaśnia sobie fakty). Współczesną propozycją wyjaśniania procesu budowania wiedzy o świecie, jako ciągle zachodzącego procesu redeskrypcji reprezentacji, proponuje A. Karmiloff-Smith (1995). Ilustracją opisywanego procesu konstruowania wiedzy przez dzieci w średnim i późnym dzieciństwie będą badania nad poznawczą reprezentacją wolności. Dzieci przechodzą od rozumienia wolności jako dowolnego działania bez żadnych ograniczeń (wolność od) do ujmowania wolności jako możliwości dowolnego działania z uwzględnieniem przyjętych społecznie reguł (wolność do). Ten proces redeskrypcji reprezentacji wolności zaczyna się w średnim dzieciństwie i wychodzi poza okres późnego dzieciństwa.

prof. dr hab. Edyta Gruszczyk-Kolczyńska

Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa

Dzieci matematycznie uzdolnione: mity, wyniki badań, wnioski

W ramach projektu finansowanego ze środków na wspierania badań naukowych (Projekt R1700603 *Rozpoznawanie i wspomaganie rozwoju uzdolnień do uczenia się matematyki u starszych przedszkolaków i małych uczniów*) skonstruowałam narzędzia diagnostyczne rozpoznawania uzdolnień matematycznych u dzieci. Oszacowałam też liczbę dzieci uzdolnionych matematycznie i wybitnie uzdolnionych. Ustaliłam ich cechy umysłu i zgromadziłam dowody na to, że uzdolnienia matematyczne marnieją, jeżeli nie są u dzieci we właściwym czasie pielęgnowane i rozwijane. Podjęłam też pewne działania zmierzające do zmiany na lepsze szkolnych losów uzdolnionych dzieci. Wszystko to przedstawię - z konieczności syntetycznie - w formie następujących bloków problemowych:

- Krótko o wydarzeniach naukowych, które spowodowały zmianę poglądów odnośnie badań nad występowaniem uzdolnień matematycznych u dzieci.
- Dlaczego w odniesieniu do dzieci lepiej rozpatrywać zadatk uzdolnień matematycznych. O narzędziach diagnostycznych przydatnych do orientowania się, które dzieci są nimi obdarzone.
- Prezentacja

- Prezentacja wyników badań dotyczących występowania zadatków uzdolnień matematycznych u dzieci. Cechy umysłu dzieci z takimi zadaniami i szacunkowe dane dotyczące liczby takich dzieci w grupach pięcio-, sześć-, siedmio- i ośmiolatków.
- Dlaczego już po kilku miesiącach pobytu w szkole dzieci z zadaniami uzdolnień matematycznych przestają demonstrować swoje wyjątkowe możliwości umysłowe i jakie są tego skutki.
- Okresy krytyczne (zwane też wrażliwymi) rozwijania zadaniami uzdolnień matematycznych u dzieci i nieco starszych przedszkolaków. Jakie są konsekwencje zaniedbań pedagogicznych w tych okresach edukacyjnych.
- Krótko o podejmowanych działaniach zmierzających do zmiany na lepsze losów dzieci z zadaniami uzdolnień matematycznych i co z nich wynika.

dr hab. Katarzyna Plutecka, prof. UP

Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków

Zmiany w teorii i w praktyce dotyczące wspomaganie rozwoju dzieci g/Głuchych

Celem niniejszego referatu jest ukazanie problematyki współczesnych zmian dotyczących wspomaganie rozwoju dzieci g/Głuchych i dyskusja implikacji, jakie przynoszą dla teorii i praktyki. W kontekście zaproponowanych rozważań istotne będą kwestie dotyczące diagnozy, protezowania słuchowego, wieloetapowej terapii audytywno- werbalnej, świadomego partnerstwa rodziców we wspomaganie procesu rozwoju ich dziecka, eksponowania cech, potrzeb wspólnych u wszystkich dzieci i potencjału rozwojowego dzieci g/Głuchych czy zrozumienia tożsamości społecznej pokolenia osób Głuchych. Ważnym wyrazem społecznego zrozumienia dla wspomaganie rozwoju dzieci g/Głuchych są również rozwiązania ustawowe, organizacyjne i akty prawne związane z realizacją obowiązku szkolnego w systemie specjalnym/specjalistycznym, integracyjnym oraz inkluzyjnym.

dr. Cynthia Hazel

University of Denver, USA

Positive Youth Development and Civic Engagement in the Anthropocene

Given the rapid changes in today's world, all youth need to be supported in development of the strengths that will allow them to be fulfilled, contributing members of society. One first step in being a contributing member of society is on-time high school graduation; international rates of graduation and changes in these rates show incredible advances in Poland, compared to international rates. However, like many post-Soviet nations, Poland has low rates of civic engagement. Civic engagement has been shown to be critical to the development of innovative solutions and democracy. Positive youth development, which stresses the development of strengths in all youth, provides a model for promoting personal fulfillment and community engagement in youth. This presentation provides an overview of positive youth development and youth civic engagement, with the opportunity to discuss its applicability for participants.

prof. Sandra Bosacki

Brock University, Canada

New Directions in Theory of Mind Development in Adolescence

How can adult leaders help young people to develop 'Theory of Mind' or the ability to understand thoughts and emotions in others during the transition from childhood to adolescence? How can teachers develop a 'user-friendly' moral and mental map that students can learn to use to navigate their reasoning, emotions, and behaviour during the biological, social, emotional changes that occur within the journey from later childhood to adolescence? How can teachers and family members encourage emerging adolescents to develop adaptive moral, social and emotional skills such self-regulation and decision-making that will help them navigate their identity and relationships throughout childhood, adolescence, and into young adulthood? What are the key issues and implications for education and emotional and moral health? These questions and others will be discussed within the context of education and developmental research and draw from examples from current longitudinal research with Canadian and Polish adolescents. Finally, the talk will address how teachers and researchers can apply findings from developmental social cognitive research into the classroom and develop innovative strategies to improve the emotional and social-moral lives of youth.

dr. William F. Morrison & dr. Mary Rizza

Bowling Green State University, USA

The identification and placement of the twice-exceptional student into gifted/talented programs

The twice-exceptional student is an individual who displays characteristics of a student with a disability or exceptionality while also displaying gifted and talented behaviors. In many cases, the twice-exceptional student presents with a non-traditional learning profile which does not fit with traditional programming structures. For example, if educators attribute giftedness solely with IQ scores or high achievement, it may seem incongruous that a gifted student could also require support for a disability. Simultaneously, a student with a disability may not be screened for gifted programs. This presentation will outline the positive and negative influences in the identification of the twice-exceptional student and provide suggestions to help create programs that meet the needs of this unique student population.

prof. Helena Sofia Pacheco Veiga

Escola Superior de Educação de Porto
Politécnico do Porto, Portugal

Personal training and citizenship: Is this a challenge in and for Higher Education?

It is expected that higher education will improve the social, economic and cultural reality of nations.

In Europe, in recent years, there has been a massification and globalization of education. There are more and more students, with varied and different expectations, goals, cultures, realities. This diversity and heterogeneity, although rich and motivated by unquestionable opportunities, brings new challenges to institutions, particularly in the teaching-learning processes.

Gradually, we have observed the implementation of more active teaching-learning methodologies, alternatively or in addition to the traditional expository method. These methodologies value not only the technical-scientific training, but also the personal and social training. In helping relationship courses, in particular, these dimensions should be specially cared for, as these professionals will intervene with individuals and groups, affecting and being affected by them. Skills such as empathy, active listening, unconditional acceptance, respect for the realities, values and life history of the other (s) should have a proper space to be reflected, trained and developed. There are already courses that, in their curricular structure, have disciplines that try to work these dimensions, with diverse methodologies. In the reality of the School of Education of the Polytechnic

Institute of Porto, Portugal, Sociodrama is the privileged teaching-learning methodology in two curricular units. These units seek to contribute to the training of, not only competent professionals (both technically and scientifically), but also citizens and professionals who are conscious of their active, participatory, critical, creative, innovative and transforming role in the reality in which they live and where they intervene. This presentation will focus on this experience.

prof. Paula Sismeiro Pereira

Instituto Politécnico de Bragança, Portugal

Intimate Partner Violence – Why do early childhood experiences matters?

Mainstream approaches to intimate partner violence mostly provide static explanations for the phenomenon, focusing on dimensions such as patriarchal ideology and stressing the gender asymmetry and attitudes toward violence as main factors. Although some theoretical frameworks consider early childhood experiences those are integrated mainly into a categorical way of conceptualization of the perpetrator features. In this presentation it will be proposed a developmental approach to intimate partner violence. It will be discussed how early childhood experiences are intertwined to settles the foundations for psychological ways of functioning that compromises the opportunity to establish healthy intimate relationships and instead play a role in the dynamic of violence. This argumentation will be upheld on data from empirical research that had as participants men convicted for battering and for intimate partner homicide and women convicted for intimate partner homicide.

ZNACZENIE ŚRODOWISKA RODZINNEGO I SZKOLNEGO W OPTIMALIZACJI ROZWOJU DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

mgr Kinga Turek
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Pomoc dziecku niepełnosprawnemu bądź zagrożonemu niepełnosprawnością - wczesne wspomaganie rozwoju

Pierwsza część artykułu stanowi krótkie wprowadzenie w problematykę wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Wyjaśnia kwestie terminologiczne dotyczące wczesnego wspomaganie. Omawia cele i zasady wczesnego wspomaganie dziecka niepełnosprawnego bądź zagrożonego niepełnosprawnością. Druga część artykułu dotyczy porównania danych uzyskanych z Systemu Informacji Oświatowej w Małopolsce na dzień 31.03.2014 r. oraz 30.09.2017 r. dotyczących ilości placówek realizujących wczesne wspomaganie w danym powiecie, oraz ilości dzieci i ich rodzin, objętych pomocą WWR.

mgr Anna Jazłowska
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Współpraca rodzicielska pomiędzy matkami i ojcami dzieci z zespołem Downa

Wraz z urodzeniem się dziecka z niepełnosprawnością zmianie ulegają utrzymywane przez jego rodziców relacje społeczne. Przeobrażeniu i dostosowaniu do wymogów opieki nad dzieckiem ulegają również stosunki między matką i ojcem dziecka, którzy zaczynają funkcjonować w nieznanym wcześniej rolach. Wyzwaniem dla niełatwej codzienności staje się ograniczony czas, jaki małżonkowie mogą poświęcić sobie, a mnogość obowiązków opiekuńczych stawia przed rodzicami wymóg ścisłej współpracy oraz poszukania zewnętrznych źródeł wsparcia. Celem przeprowadzonych badań było znalezienie odpowiedzi na pytania dotyczące współpracy między rodzicami oraz wsparcia społecznego, z którego mogą korzystać. Postawiono następujące pytania badawcze: (1) w jaki sposób matki i ojcowie dzielą się obowiązkami związanymi z wychowaniem dziecka z niepełnosprawnością intelektualną, (2) w jaki sposób matki i ojcowie oceniają własny stosunek do opieki nad dzieckiem oraz jak postrzegają postępowanie małżonka w tym zakresie, (3) jakich form wsparcia dostarczają rodzicom kontakty z rodzicami innych dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Przebadano ogółem 126 rodziców dzieci z zespołem Downa, w tym 75 matek i 51 ojców. W badaniach wykorzystano Ankietę dla Mamy i Ankietę dla Taty w opracowaniu własnym. Przeprowadzono ilościowe analizy porównawcze grup matek i ojców pod kątem różnych aspektów współpracy rodzicielskiej. W oparciu o pogłębione wywiady wykonane zostały również analizy jakościowe. Matki i ojcowie dzieci z zespołem Downa różnią się istotnie między sobą pod kątem rodzaju obowiązków, jakie pełnią, zaangażowania w opiekę oraz oceny własnego obciążenia i zmian, jakie zaszły w ich życiu rodzinnym w związku z wychowywaniem dziecka z niepełnosprawnością intelektualną. Analiza jakościowa wykazała ochronne znaczenie kontaktów społecznych i pozwoliła na wyodrębnienie istotnych form wsparcia.

Poszerzanie perspektyw, czyli karty metaforyczne w pracy oligofrenopedagoga

Karty metaforyczne znajdują coraz szersze zastosowanie w praktyce edukacyjnej (w tym trenerskiej). Od wielu lat są z powodzeniem wykorzystywane podczas szkoleń różnych grup wiekowych i zawodowych. Autorka niniejszego wystąpienia podejmuje próbę ukazania różnych aspektów pracy z kartami. Odnosi się m.in. do własnych doświadczeń w prowadzeniu zajęć dydaktycznych i rewalidacyjnych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz projektów tworzonych przez studentów w ramach modułu fakultatywnego. Przedstawia wyniki badań sondażowych przeprowadzonych wśród studentów i profesjonalistów na temat możliwości wykorzystania kart metaforycznych w pracy diagnostycznej, edukacyjnej i terapeutycznej oligofrenopedagoga. Analiza zgromadzonego materiału badawczego pozwala na wysunięcie następującego wniosku: trudno znaleźć obszar pracy oligofrenopedagoga, w którym karty metaforyczne nie znajdują zastosowania. Jednak nie wszyscy oligofrenopedagodzy znają i stosują je w swojej pracy. Z kolei studenci uczestniczący w sondażu mieli możliwość zapoznania się z różnymi rodzajami kart metaforycznych podczas studiów. W swych wypowiedziach wskazują przede wszystkim na ludyczną i terapeutyczną funkcję kart, zaś oligofrenopedagodzy częściej podkreślają ich walory edukacyjne i diagnostyczne. Dokonując opisu korzyści wynikających z pracy oligofrenopedagógów z kartami metaforycznymi, respondenci zwracają uwagę przede wszystkim na doskonalenie funkcji poznawczych osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz wspomaganie ich rozwoju społeczno-emocjonalnego. Doceniają możliwość łączenia kart z innymi metodami, ich prostotę, estetykę. Zastanawiające jest to, iż niewielu respondentów zwraca uwagę na możliwość współtworzenia kart z uczestnikami zajęć. Wydaje się więc, iż dobrym rozwiązaniem będzie nie tylko upowszechnianie wiedzy na temat kart metaforycznych, organizowanie szkoleń dla czynnych zawodowo nauczycieli), modułów fakultatywnych dla studentów, w trakcie których nabędą umiejętności i kompetencje społeczne przydatne w planowaniu czy prowadzeniu zajęć z kartami dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w oparciu o własne projekty kart, zabaw i gier.

mgr Daria Szykowna
Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Uczeń z niepełnosprawnością w szkole ogólnodostępnej - obiecująca perspektywa czy iluzja? Opinie studentów pedagogiki na temat edukacji włączającej

Celem wystąpienia będzie zarysowanie problemu edukacji dzieci z niepełnosprawnościami w szkole ogólnodostępnej. W pierwszej jego części zostaną ukazane podstawowe założenia inkluzji tych dzieci, dokonane zostanie rozróżnienie między inkluzją a innymi formami edukacji dzieci z niepełnosprawnościami (segregacja, integracja). Będzie miało tu również miejsce wskazanie na korzyści i zagrożenia płynące z ich włączania do warunków szkoły ogólnodostępnej. Druga część wystąpienia będzie obejmowała omówienie wyników badania własnego.

Celem badawczym było zanalizowanie opinii studentów pedagogiki na temat edukacji włączającej dzieci z niepełnosprawnościami oraz sformułowanie praktycznych wniosków w odniesieniu do kształcenia przyszłych pedagogów w zakresie edukacji włączającej. Wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego oraz technikę ankiety. Badanie pokazało istotne braki w wiedzy studentów w odniesieniu do edukacji włączającej. Mimo to respondenci prezentowali w większości pozytywną postawę wobec tej idei. Jednakże swoje własne kompetencje do pracy z uczniami z niepełnosprawnościami ocenili średnio. Wyniki udowodniły, że konieczne jest uświadamianie przyszłych pedagogów w zakresie idei edukacji włączającej, a także ukazały potrzebę rozwijania kompetencji do pracy z uczniami z niepełnosprawnościami u studentów pedagogiki różnych specjalności.

EMOCJONALNO – SPOŁECZNE CZYNNIKI UTRUDNIAJĄCE PRAWIDŁOWY ROZWÓJ DZIECI, MŁODZIEŻY I OSÓB DOROSŁYCH

dr Małgorzata Mądry-Kupiec
Studium Kształcenia Nauczycieli UP Kraków

Złożoność objawu u dziecka na przykładzie fobii szkolnej

Artykuł porusza problematykę złożoności objawów występujących u dzieci i młodzieży, wobec których dokonywana jest różna, niekiedy mylna diagnoza. Objaw pojawiający się u dziecka nie zawsze jest tym, co reprezentuje. Często jest on tylko sygnałem, który trzeba dobrze rozpoznać, by dociec jego sensu, celu i przyczyny. Niewłaściwe odczytanie przekazu, jaki niesie ze sobą objaw u dziecka skutkuje podjęciem nietrafnych działań psychologicznych i pedagogicznych, co wzmacnia tylko cierpienie dziecka. Kwestie te ilustruje omówiony przypadek Mateusza. Zdiagnozowana fobia szkolna u tego ucznia nie tylko jest reakcją nerwicową a właściwą nerwicą wyrosłą na gruncie rodziny alkoholowej i przemocy ojca wobec matki dziecka. Jakie z tego płyną wnioski? W udzielaniu wsparcia i pomocy psychologicznej oraz pedagogicznej konieczne jest podążanie za dzieckiem i tym, co świadomie i nieświadomie ono przekazuje. Należy również wystrzegać się eufemizmów, które oddalają od istoty problemu i zwrócić uwagę na fakt, że nerwica jest zaburzeniem dotykającym dzieci i młodzież, a fobia stanowi tylko jej maskę.

dr Justyna Iskra
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Trudności doświadczane przez studiującą młodzież – prezentacja nowej metody badań

Rozpoczęcie studiów, adaptacja do nowej roli i związanych z nią zadań, dla dużej grupy młodych ludzi jest czasem doświadczania licznych trudności, które pomimo posiadanych przez studentów zdolności intelektualnych powodują, że nie radzą sobie w nowej sytuacji edukacyjnej i społecznej. Efektem tego jest skłanianie się przez niektóre osoby ku decyzji rezygnacji ze studiów, lub doznawanie silnego obciążenia emocjonalnego uniemożliwiającego skuteczne i pozytywne funkcjonowanie w nowych relacjach. Inspiracją do zainteresowania się trudnościami doświadczanymi przez młodzież rozpoczynającą

studia stały się liczne rozmowy ze studentami, które zaowocowały wyodrębnieniem rodzajów trudności studenckich i konstrukcją 3-czynnikowego kwestionariusza Lista Trudności Studenckich, który zostanie zaprezentowany i omówiony.

dr hab. Urszula Oszwa

Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Zaradność matematyczna osób starszych o różnym nasileniu aktywności społecznej

Celem wystąpienia jest analiza zaradności matematycznej w postaci postępowania się liczbami w życiu codziennym przez osoby w wieku senioralnym. Zaradność matematyczną rozpatrywano w czterech wymiarach: a) rozumienia liczb, b) odczytywania i zapisywanie liczb, c) dokonywania obliczeń w pamięci oraz) dokonywania obliczeń pisemnych. Zastosowano metodę „Postępowanie się liczbami w życiu codziennym” (Numerical activities of daily living - NADL). Badania przeprowadzono w dwóch grupach seniorów, charakteryzujących się odmiennymi stylami życia – aktywnym (n=50; średnia wieku 76,8 lat) oraz nieaktywnym (n=50; średnia wieku 76,2 lat)). Na podstawie analizy literatury przedmiotu przyjęto założenie, że seniorzy aktywni społecznie będą zaradniejsi matematycznie niż badani z grupy nieaktywnej. Analiza statystyczna zgromadzonego materiału empirycznego potwierdziła to założenie. Biorąc pod uwagę płeć badanych, nie stwierdzono istotnych różnic między kobietami i mężczyznami. Różnice istotne wystąpiły natomiast między kobietami aktywnymi i nieaktywnymi społecznie, a także między mężczyznami o różnym nasileniu aktywności życiowej. Zatem można wnioskować, że płeć nie jest czynnikiem, warunkującym zakres zaradności matematycznej w tym wieku, natomiast aktywność społeczna sprzyja aktywności poznawczej osób starszych. Wyniki badań mogą mieć znaczenie aplikacyjne w postaci konstruowania programów stymulujących sprawność matematyczną seniorów.

dr Katarzyna Tomaszek

Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Gelotofobia jako czynnik utrudniający prawidłowy rozwój człowieka

Syndrom lęku przed ośmieszeniem (Gelotofobia) definiowany jest jako przeświadczenie jednostki, że śmiech i humor to sygnały wskazujące na wrogość otoczenia. Podłożem doświadczania lęku przed ośmieszeniem są traumatyczne przeżycia z okresu dzieciństwa i adolescencji polegające na długotrwałym prześladowaniu za pomocą ubliżających form humoru. Podczas wystąpienia omówione zostaną specyficzne i niespecyficzne symptomy charakteryzujące gelotofobię, oraz struktura tego syndromu. Postać kliniczna tego zjawiska (ekstremalne nasilenie gelotofobii) wiąże się z szeregiem symptomów zaburzających prawidłowe funkcjonowanie w różnych sferach tj. Objawy psychosomatyczne (rumienienie się, drżenia, przyśpieszone bicie serca), syndrom Pinokia (maskowatość twarzy, agelotyczność, sztywność i nieporadność ruchów, dziwaczność zachowań); paranoidalna podejrzliwość, że jest się obiektem drwin; strach przed sytuacjami w których pojawia się śmiech, wycofanie społeczne; dewaluacja własnej osoby, niskie kompetencje społeczne, zaburzenia emocjonalne w postaci oziębłości i chłody

emocjonalnego. Wyniki niektórych badań wskazują, że rozpowszechnienie gelotofobii jest znacznie większe w grupie dzieci i młodzieży, niż u osób dorosłych (częstotliwość tego zaburzenia jest nawet 7 razy większa niż w populacji osób dorosłych). W ramach podsumowania zaprezentowany zostanie model przyczyn i następstw tego zaburzenia.

MOTYWACYJNE I OSOBOWOŚCIOWE UWARUNKOWANIA PRAWIDŁOWEGO ROZWOJU OSÓB NA RÓŻNYCH ETAPACH ROZWOJU

dr Beata Łubianka¹, dr Sara Filipiak²

¹Zakład Psychologii, Instytut Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

²Zakład Psychologii Rozwoju Człowieka i Psychologii Przemysłowej, Instytut Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

System wartości młodzieży w okresie wczesnej adolescencji

Prezentowane badania dotyczą psychologicznej analizy systemu wartości młodzieży w okresie wczesnej adolescencji będących na dwóch różnych etapach edukacji. Przebadano od grudnia 2016 do czerwca 2017 łącznie 960 osób uczących się w 9 lubelskich szkołach. Zostały utworzone dwie równoliczne grupy badanych uczniów uczęszczających odpowiednio do VI klas Szkół Podstawowych oraz I klas Gimnazjum. W badaniach zastosowano polską adaptację Picture-Based Value Survey for Children (PBVS-C) autorstwa J. Cieciucha i J. Harasimczuk, opartą na teorii wartości S. Schwartza. W badanej grupie ujawniły się istotne statystycznie różnice odnośnie trzech kategorii wartości: tradycji, przystosowania i władzy. Badana młodzież gimnazjalna w odróżnieniu od szóstoklasistów bardziej ceni wartości odnoszące się do statusu i prestiżu społecznego oraz sprawowania kontroli nad ludźmi oraz zasobami. Z kolei uczniowie szkół podstawowych preferują wartości związane z szacunkiem i akceptacją norm oraz zasad ważnych w społeczeństwie oraz kultywowaniem tradycji. Uzyskane wyniki są dyskutowane w kontekście rozwojowych zmian w psychospołecznym funkcjonowaniu młodzieży przy uwzględnieniu współczesnych przemian w obszarze edukacji. Badania stanowią pierwszy etap projektu badań podłużnych, który pozwoli wnioskować o zmianach rozwojowych w zakresie kształtowania się systemu wartości w okresie adolescencji.

mgr Monika Dubas

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Sumienie aktualizacyjne jako czynnik rozwoju obecny w biegu życia

Sumienie aktualizacyjne z jednej strony jest wyrazem subiektywnej autooceny własnej samorealizacji, z drugiej jego celem jest utrzymanie owego rozwoju na optymalnym poziomie, adekwatnie do umiejętności i potencjalności danej osoby przy jednoczesnym dostosowaniu do możliwości środowiskowych oraz do kontekstu socjokulturowego. Podstawą teoretyczną konceptu sumienia aktualizacyjnego jest literatura zakresu psychologii humanistycznej, psychologii

i filozofii egzystencjalnej oraz psychoanalizy kulturowej. Głównym celem była próba uchwycenia i opisanie zjawiska sumienia aktualizacyjnego. Głównymi pytaniami badawczymi pracy były: Czy istnieje sumienie związane z aktualizacją siebie i jeżeli tak w jaki sposób się ono przejawia? Badania jakościowo-ilościowe przeprowadzono na grupie 30 osób w tym 15 kobiet i 15 mężczyzn w przedziale wiekowym od 24 do 64 lat. Podstawą badań był wywiad dotyczący postrzegania swojego rozwoju na przestrzeni życia oraz konkretnych sytuacji w których badani nie wykorzystali lub zaniedbali swoje możliwości, co do których pojawia lub pojawiało się u nich poczucie winy (w rozumieniu sumienia aktualizacyjnego). Dodatkowo poproszono badanych o wypełnienie kwestionariuszy: Skali Dobrostanu Psychicznego (PWB) Carol Ryff oraz Skali Niepokoju Egzystencjalnego (SNE) - A. Jurosa. Wyniki badań wskazują iż zjawisko sumienia aktualizacyjnego istnieje i ujawnia się w dwóch wymiarach: sposobie realizowania siebie czyli – funkcjonowaniu rozwojowym (przejawy niespecyficzne), oraz w przejawach bezpośrednio dotyczących oceny własnej aktualizacji – przejawy specyficzne. Te przejawy mają z kolei swoje pozytywne/rozwojowe i negatywne/nierozwojowe formy. Okazuje się że osoby charakteryzujące się pozytywnym/rozwojowym sumieniem aktualizacyjnym mają istotnie wyższe wyniki w części skal dobrostanu psychicznego (PWB) oraz wykazują się niższym niepokojem egzystencjalnym (SNE) w porównaniu do osób prezentujących negatywne sumienie aktualizacyjne.

dr hab. Waldemar Klinkosz

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Motywacja osiągnięć i osobowość. Badania polskich i niemieckich studentów

Podjęcie studiów nakłada na młodych ludzi nowe obowiązki. Aby im sprostać potrzebna jest im silna motywacja do sukcesu i określone cechy osobowości, np. sumienność. Celem podjętych badań było stwierdzenie związku motywacji osiągnięć i cech osobowości w grupie studentów polskich oraz niemieckich. Badaniami kwestionariuszowymi objęto 233 studentów uczelni lubelskich i 188 studentów Uniwersytetu Bielefeld. Wykorzystano Inwentarz Osobowości NEO-PI-R Costy i McCrae (polska adaptacja J. Siuta, 2006) oraz Inwentarz Motywacji Osiągnięć LMI Schulera, Thorntona, Frintrupa i Prochaski (polska adaptacja W. Klinkosz i A. Sękowski, 2013). Analiza korelacyjna metodą r-Pearsona pokazała, że w grupie studentów niemieckich istnieje znacznie więcej współzależności motywacji osiągnięć i różnych jej aspektów z cechami osobowości ujmowanymi w Modelu Wielkiej Piątki.

dr Alina Kałużna-Wielobób

Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Poczucie wspólnoty w ujęciu postadlerowskim a cechy osobowości i poziom dobrostanu

Poczucie wspólnoty w ujęciu Alfreda Adlera ma charakter względnie stabilnej na przestrzeni życia właściwości indywidualnej. Odnosi się do wewnętrznego związku człowieka z innymi ludźmi: poczucia jedności lub oddzielenia. Osoby o wysokim poczuciu wspólnoty w swoich działaniach motywowane są przez dążenie do wspólnego dobra.

Osoby o niskim poczuciu wspólnoty zmierzają do wykazania swojej wyższości nad innymi. Autorka referatu skonstruowała Kwestionariusz Poczucia Wspólnoty. Celem serii badań było udoskonalenie jego psychometrycznych właściwości oraz pokazanie związków poczucia wspólnoty z cechami osobowości oraz wymiarami psychologicznego dobrostanu. Przebadano 1005 osób dorosłych w wieku 18-65 lat, badania przeprowadzono metodami kwestionariuszowymi. Wyodrębniono trzy orientacje wspólnotowe: 1) poczucie wspólnoty - nastawienie prowspólnotowe charakteryzuje się motywacją dla wspólnego dobra, poczuciem jedności z innymi, umiejętnością harmonijnej współpracy, życzliwością i skłonnością do przeżywania wdzięczności, 2) antywspólnotową dominację charakteryzującą się dążeniem do dominowania i pokonywania innych, nastawieniem rywalizacyjnym, postrzeganiem ludzi przez kategorie „lepszy-gorszy”, nastawieniem na własne korzyści, wrogością oraz doświadczaniem poczucia krzywdy, 3) antywspólnotową izolację charakteryzującą się brakiem poczucia wspólnoty, poczuciem izolacji i oddzielenia od innych, tendencją do doświadczania w grupie ludzi niepokoju i napięcia oraz niskim poczuciem własnej wartości. Wysokie poczucie wspólnoty wiąże się pozytywnie z wysokim dobrostanem, samooceną, nadzieją podstawową, pozytywną uczuciowością, ekstrawersją, ugodowością i sumiennością, a negatywnie z lękiem, neurotycznością oraz narcyzmem. Wyniki badań mogą mieć zastosowanie we wspomaganiu rozwoju, gdyż mimo, iż poczucie wspólnoty kształtuje się głównie w pierwszych latach życia, to w późniejszych okresach również może być rozwijane, a więc można zaplanować działania stymulujące rozwój poczucia wspólnoty.

WSPÓŁCZESNE ZAGROŻENIA ROZWOJU JEDNOSTKI W BIEGU ŻYCIA

mgr Anna Hesse-Gawęda
Uniwersytet Jagielloński

Szkoła jako źródło identyfikacji środowiska lokalnego w którym wzrasta uczeń

Szkoła jest miejscem kształcenia i wychowania młodego pokolenia. Od zawsze była umiejscowiona w określonym środowisku, które pośrednio lub bezpośrednio oddziałuje na podejmowane w niej działania. Sprawna praca dyrektorów szkół w identyfikacji problemów i zagrożeń płynących ze środowiska lokalnego w którym wzrastają uczniowie może spowodować uniknięcie licznych niebezpieczeństw. Artykuł przedstawia wyniki badań prowadzonych wśród dyrektorów polskich szkół podstawowych, którzy w sposób konkretny przedstawili sposoby identyfikacji zagrożeń występujących w ich środowisku lokalnym. Kolejnym wynikiem badania są metody przeciwdziałania trudnościom z którym zmagają się uczniowie. Podejmowane procedury mają na celu wzmocnić pozycję ucznia i wykształcić absolwenta, który potrafi odnaleźć się w sytuacjach trudnych.

Dariusz Krzęcio
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny

Wpływ współczesnych zjawisk psychopatologii na rozwój zachowań kryminogennych oraz poczucie bezpieczeństwa

Czynniki kryminogenne to takie układy społeczne które wpływają na rozwój przestępczości. Warunkują je między innymi kontakty międzyludzkie czy kontrola społeczna, według mnie najczęściej ta niepisana. Z takich środowisk rekrutują się sprawcy przestępstw. W mojej pracy przedstawię przykłady takich środowisk oraz rodzaje sprawców, ale również wskażę jako czynnik zjawiska psychopatologii które nie zamykają się wyłącznie na zaburzenia postrzegania, ale również zaburzenia popędowe czy samozachowawcze.

Radostaw Skwierczyński
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Psychospołeczne uwarunkowania przestępczości nieletnich w ujęciu kryminologii

W ostatnich latach nastąpił niebywały wzrost przestępczości i innych przejawów patologii społecznej. Jest to niepokojące zjawisko tym bardziej, że dotyczy ono także przestępstw, które popełniają nieletni. W społeczeństwie występuje tendencja wzrostu liczby nieletnich sprawców popełniających czyny niebezpieczne dla życia i zdrowia w takich kategoriach przestępstw jak: rozboje, bójki, wymuszania rozbójnicze, czy uszkodzenia ciała. Myślę że kolejną niepokojącą sprawą jest wzrost brutalności, rośnie agresywność działań nieletnich sprawców w stosunku do ofiar. Coraz częściej nieletni przestępcy działają w zorganizowanych grupach przy użyciu niebezpiecznych narzędzi (także przy użyciu broni). Wzrasta również liczba sprawców nieletnich działających po spożyciu alkoholu i narkotyków. Przestępstwa popełniają coraz młodsi sprawcy. Dlatego ważnym jest, aby dogłębnie poznać wszystkie czynniki, które składają się na przestępczość nieletnich.

STYMULOWANIE I WSPOMAGANIE ROZWOJU OSÓB W WIEKU DOROSŁYM I SENIORALNYM

dr Ewa Zawisza
Uniwersytet Jagielloński

Życie bez diagnozy z zespołem Aspergera; dzieciństwo, dorastanie, dorosłość

Zaburzenia neurorozwojowe, w tym autyzm, a szczególnie zespół Aspergera, w ostatnich latach cieszą się popularnością wśród badaczy na całym świecie, ponieważ statystyki wskazują, iż coraz więcej osób cierpi na zaburzenia ze spektrum autyzmu (ASD). Dotąd temat poruszany był zazwyczaj w odniesieniu do jednej z faz życia, na przykład dzieciństwa (jak gdyby problem później zniknął) lub, u bardziej świadomych badaczy, obejmował okres dorastania, a niezwykle rzadko dorosłości. Osoby z zespołem Aspergera borykają się ze swoimi problemami w ciągu całego życia, z różnym nasileniem.

Wiele osób, obecnie dorosłych, wcześniej niediagnozowanych, poszukuje pomocy diagnostycznej i terapeutycznej. Kryteria diagnostyczne ZA dotyczą objawów u dzieci, dlatego zawodzą w przypadku stawiania diagnozy u nastolatka lub osoby dorosłej. Jedną z najskuteczniejszych metod diagnozowania osoby dorastającej lub dorosłej w kierunku zespołu Aspergera jest pogłębiony wywiad biograficzny, obejmujący okres dzieciństwa. Autorka badań, praktyk z osiemnastoletnim doświadczeniem, przedstawi autorski proces diagnozy na podstawie studium przypadku dorosłych osób z zespołem Aspergera.

mgr Joanna Surmacka

Katedra Psychologii Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Deprywacja potrzeb człowieka hospitalizowanego; przyczyny i konsekwencje

Treść referatu nawiązuje do trudnej sytuacji człowieka chorego w szpitalu. Hospitalizacja nie zawsze bywa planowa. Nie raz choroba i konieczność wejścia w rolę pacjenta jest nagła i nieoczekiwana. W opiece nad chorym zespół terapeutyczny winien każdego z nich traktować indywidualnie, ponieważ każdy pacjent inaczej przeżywa stres choroby, leczenia czy rehabilitacji. Każdy pacjent ma przecież inną sytuację życiową, indywidualną historię, plany i role życiowe. Emocje jakie wzbudza wizja hospitalizacji mogą być różne w zależności od stanu zdrowia, wykonywanych, procedur, obrazu choroby czy rokowania. Jednak niemal zawsze choroba i konieczność hospitalizacji wiążą się z poczuciem bezradności, lękiem przed nieznanym czy lękiem przed zależnością od obcych osób. Specyficzne problemy z jakimi musi mierzyć się pacjent powodują stan napięcia emocjonalnego, który w swych skutkach oddziałuje niekorzystnie na proces diagnostyczno-leczniczy np. pod postacią gorszych wyników leczenia, niechęci pacjenta do stosowania się do zaleceń lekarskich czy utrwalania negatywnych postaw pacjenta do ochrony zdrowia i wszelkich medycznych procedur. Celem niniejszego opracowania jest analiza problemów hospitalizowanych pacjentów pod kątem deprywacji potrzeb, a także prezentacja skutków (bliższych i bardziej odległych), jakie niesie ze sobą stres hospitalizacji. Dla celów referatu wykorzystano wyniki badań, które uzyskano poddając analizie indywidualne opisy doświadczeń pacjentów i ich najbliższych, związanych z chorobą i hospitalizacją. W analizie wykorzystano 50 wybranych losowo opisów pochodzących od pacjentów różnych oddziałów. Analizując problemy pacjenta dokonano ich przyporządkowania do czterech kategorii potrzeb A. Masłowa. Z uwagi na trudność badania potrzeby samorealizacji tą metodą, tę ostatnią wykluczono z badań. Pacjenci wypełniali również kwestionariusze ankiet (102 osoby), które po analizie dostarczyły danych na temat skutków deprywacji potrzeb oraz stresu hospitalizacji. Prezentowane wyniki są fragmentem szerszych badań poświęconych badaniu jakości opieki nad chorym ze szczególnym uwzględnieniem zaniedbań opieki psychopedagogicznej.

mgr Anna Nierzewska

Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Postrzeganie starzenia się, starości i seniorów przez osoby wkraczające w dorosłość

Światowa Organizacja Zdrowia przyjmuje 60. rok życia za początek starości, która może stanowić nawet 1/3 całego życia. Wczesna faza tego okresu to bardzo często czas

dobrej kondycji fizycznej, psychicznej i umysłowej. Osoby starsze pozostają aktywne zawodowo, realizują swoje pasje, zdobywają nowe umiejętności i angażują się społecznie. Takie zjawiska, jak siwiejące społeczeństwo oraz podwójne starzenie się, trafnie obrazują sytuację, z jaką mierzy się większość państw wysoko rozwiniętych, a w tym i Polska. W przestrzeni społecznej jest coraz więcej osób, które przekroczyły próg późnej dorosłości, jednocześnie rośnie także odsetek osób po 80. roku życia. leżących u podstaw kształtowania się tożsamości psychospołecznej jednostki. Miejsce w sferze publicznej, a także subiektywna jakość życia są związane z obrazem starzenia się, starości i seniorów wśród osób wkraczających w dorosłość. To właśnie postawy i światopogląd, kształtujące się w początkowej fazie wczesnej dorosłości, będą przekładać się na jakość polityki społecznej wobec seniorów. Ponadto, okres wyłaniającej się dorosłości wiąże się z poczuciem nieograniczonych możliwości oraz skupieniem na sobie, co stanowi przeciwieństwo cech późnej dorosłości. Przeprowadzone badania miały na celu poznanie nastawienia i przekonań osób w wieku 19-24 lat na temat starzenia się, starości i osób starszych. Stworzona została ankieta, która zawierała pytania otwarte. Obraz starości i osób starszych wśród wkraczających w dorosłość okazał się być zróżnicowany.

mgr Ewa Kamińska
Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński

Zastosowanie podejścia Marii Montessori w pracy z seniorami z zaburzeniami poznawczymi

Celem wystąpienia jest zaprezentowanie możliwości wykorzystania założeń i idei pedagogiki Marii Montessori w pracy z osobami starszymi. Podejście to znajduje zastosowanie u osób z otępieniem, niezależnie od stadium demencji. Głównymi celami metody są: zapewnienie osobie starszej pozytywnego kontaktu z otoczeniem, angażowanie w zajęcia mające dla niej sens i znaczenie oraz dające rolę społeczną; zapewnienie możliwości wyboru, decydowania i samodzielności oraz zachowanie poczucia godności. Realizacja powyższych założeń zilustrowana zostanie przykładami pracy z seniorami z zaburzeniami poznawczymi na podstawie działań prowadzonych w nurcie tej metody w domu pomocy społecznej. Wskazane zostaną zalety i pozytywne efekty metody Montessori zarówno dla osób starszych jak i ich opiekunów.

mgr Ewa Bodzińska-Guzik
Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Bilansowanie kompetencji - doświadczenia z realizacji usług doradztwa zawodowego w projekcie Kierunek Kariera realizowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Wystąpienie będzie miało na celu zaprezentowanie procesu bilansowania kompetencji oraz wykorzystania metody portfolio w tym podejściu. Na przykładzie doświadczeń zebranych dotychczas w projekcie Kierunek Kariera wskazane zostanie: jak zaprojektowany został proces bilansowania kompetencji, jakie są jego etapy i jakie narzędzia stosują doradcy zawodowi oraz korzyść jakie może uzyskać osoba która decyduje się na udział w tej usłudze.

dr Aleksandra Pyrzyk-Kuta
Uniwersytet Śląski w Katowicach

„Znowu nie słuchasz!” – dydaktyczne wyzwania i zmagania uczniów z zaburzeniami przetwarzania słuchowego (APD)

Coraz częściej obserwujemy dzieci, które reagują na każdy bodziec, szczególnie akustyczny, wówczas ich uwaga szybko ulega rozproszeniu, nie nadążają za tokiem lekcji czy rozmowy, nie rozumieją - w szumie i hałasie - komunikatów i poleceń. Takich spostrzeżeń nie wolno bagatelizować, bowiem mogą one implikować szereg trudności w nauce i codziennym funkcjonowaniu, a ich źródło należy upatrywać w centralnych zaburzeniach przetwarzania słuchowego (CAPD). Wystąpienie zwróci uwagę na konieczność podnoszenia świadomości nauczycieli w zakresie rozpoznawania, organizowania warunków nauczania, wspierania i terapii dzieci z CAPD. Zjawisko zostanie nakreślone na podstawie studium przypadków.

Ewa Leśniak¹, Tomasz Krawczyk¹, dr Bogustawa Bober-Płonka²

¹Sekcja Terapii Neuropsychologicznej KNP Pragma IPS UJ Kraków

²Zakład Neurobiologii i Neuropsychologii IPS UJ Kraków

Znaczenie terapii grupowej w rehabilitacji osób z nabytymi dysfunkcjami ośrodkowego układu nerwowego

Celem prezentacji jest wskazanie korzyści płynącej z pracy grupowej w procesie rehabilitacji pacjentów z dysfunkcjami ośrodkowego układu nerwowego (OUN). Zarówno literatura przedmiotu, obserwacje jak i doświadczenia z pracy grupowej pacjentów, wskazują na zdecydowaną skuteczność tak prowadzonej terapii. Działalność Sekcji Terapii Neuropsychologicznej KNP Pragma stanowi przykład tego typu terapii neuropsychologicznej. Podstawą naszej pracy jest założenie, że możliwa jest zmiana. Zmianę tę rozumiemy jako satysfakcjonującą poprawę funkcjonowania psychofizycznego oraz emocjonalno-społecznego osoby z dysfunkcją OUN, niezależnie od etapu, nasilenia, a tym bardziej przyczyny choroby. W przypadku pracy z pacjentem neurologicznym praca taka bazuje na założeniu o plastyczności mózgu, czyli faktu, że struktura i funkcje mózgu zmieniają się dynamicznie w biegu życia każdej osoby. Istnieją zatem podstawy, by założyć tezę, że praca dostosowana indywidualnie do potrzeb pacjenta, ale także dobre relacje z innymi, mogą w znaczący sposób wpłynąć pozytywnie na poprawę jego zdrowia i dalsze funkcjonowanie (Borkowska, 2011). Grupowa terapia neuropsychologiczna jest połączeniem wsparcia naturalnego oraz specjalistycznego. Te dwa wymienione aspekty oddziaływań grupowych są z

powodzeniem realizowane przez Sekcję TN. W ramach Sekcji prowadzone są różne programy terapeutyczne, w tym trzy projekty grupowe; Grupa Wsparcia Doctor Jan dla młodych osób z dysfunkcjami OUN, Grupowe Treningi Pamięci, oraz Senior WIGOR - treningi pamięci dla grupy seniorów w wieku 60+. Pacjent otrzymuje tu profesjonalną pomoc w zakresie naprawy funkcjonowania poznawczego oraz buduje i rozwija kontakty społeczne, początkowo wśród współuczestników terapii.

mgr Kaja Szarras-Kudzia, prof. dr hab. Agnieszka Niedźwieńska
Applied Memory Research Laboratory, Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński

Paradoks wieku w pamięci prospektywnej: charakterystyka i wspomaganie codziennego funkcjonowania młodszych i starszych osób dorosłych

Niezależność w codziennym funkcjonowaniu jest jedną z najważniejszych potrzeb człowieka w każdym wieku. Dobrze funkcjonująca pamięć prospektywna jest tym, co pozwala na efektywne codzienne funkcjonowanie: pamiętanie o różnych ważnych oraz drobnych sprawach, które wymagają realizacji każdego dnia. Pamięć prospektywna dotyczy zamiarów, które chcemy zrealizować w przyszłości, w okolicznościach określonych przez czas lub konkretne oczekiwane zdarzenia. Chociaż pogorszenie funkcjonowania poznawczego wraz z wiekiem wydaje się nieuniknione, paradoks wieku występujący w pamięci prospektywnej rzuca wyzwanie takiemu przekonaniu. Osoby starsze radzą sobie gorzej w prospektywnych zadaniach pamięciowych w warunkach laboratoryjnych niż osoby młodsze, ale w warunkach naturalnych różnica ta zanika lub nawet przybiera odwrotny kierunek. Przeprowadzone, unikatowe, badanie internetowe odpowiada na pytanie, co jest przyczyną tego paradoksu. Jak różnią się wymagania codziennego życia młodszych i starszych osób dorosłych? Jakie są między nimi różnice dotyczące spostrzeganych przyczyn zapomnienia o swoich zamiarach prospektywnych oraz stosowanych strategii wspierających pamięć prospektywną? Czy satysfakcja z własnej pamięci prospektywnej jest taka sama w obu grupach? Udzielimy odpowiedzi na te pytania na podstawie wyników badania internetowego przeprowadzonego wśród kilkuset osób w wieku 19 – 73 lat, dostarczającego danych samoopisowych oraz obiektywnej miary pamięci prospektywnej. Uzyskane wyniki przedstawiają interesujący układ, w którym, pomimo różnic pomiędzy starszymi i młodszymi osobami w występowaniu prospektywnych i retrospektywnych błędów pamięciowych oraz w ilości i regularności wykonywania codziennych zadań, satysfakcja z pamięci prospektywnej jest taka sama w obydwu grupach. Osoby młodsze wskazują więcej przyczyn zapomnienia o zamiarach i częściej stosują niektóre strategie wspierające pamięć prospektywną niż osoby starsze. Przedstawimy implikacje praktyczne zaprezentowanych wyników dla wspomagania pamięci prospektywnej.

dr Bogustawa Bober-Płonka
Zakład Neurobiologii i Neuropsychologii, Instytut Psychologii, Uniwersytet Jagielloński

Funkcje wykonawcze w neuropsychologicznej diagnostyce różnicowej wczesnych objawów demencji

Tematem wystąpienia jest określenie znaczenia oceny Funkcji Wykonawczych (Executive Function EF) w diagnostyce demencji. Celem pracy jest przedstawienie

charakterystyk i porównań poziomu funkcji poznawczych u pacjentów z różnymi, wczesnymi objawami demencji, szczególnie w zakresie funkcji wykonawczych. Materiał i Metodologia: Badani stanowili specjalnie dobrane grupy kliniczne. W doborze osób do grup uwzględnione zostały ścisłe kryteria włączające i wyłączające. Przed wyodrębnieniem właściwych grup badawczych przeprowadzono badania neurologiczne, badania przesiewowe dotyczące ogólnego wskaźnika sprawności poznawczej i poziomu nasilenia zaburzeń depresyjnych. Do badań właściwych włączono w sumie 90 pacjentów z prawdopodobnymi objawami wczesnej demencji, (jednak z różną etiologią): grupę pacjentów z Zespołem Parkinsona z Demencją, grupę pacjentów z Demencją Alzheimerą, grupę pacjentów z Demencją Naczyniową. Wszyscy badani mieli przeprowadzoną diagnostykę neurologiczną oraz neuroobrazowanie (TK lub MR). W badaniach neuropsychologicznych zastosowano specjalistyczne testy kliniczne badające szczególnie; funkcje pamięciowe i funkcje wykonawcze. Analizę statystyczną przeprowadzono przy pomocy programu IBM SPSS Statistics 23. Wyniki i wnioski: Największe różnice międzygrupowe, istotne statystycznie, obserwowano w zakresie: procesów wzrokowo-przestrzennych, organizacji i planowania przestrzennego, przetaczania i hamowania w zakresie modalności wzrokowo-przestrzennej. Wyniki prezentowanych badań pozwalają na przedstawienie profili funkcjonowania poznawczego poszczególnych grup klinicznych pacjentów z wczesnymi objawami demencji. Wnioski z badań wydają się bardzo ważne z praktycznej, klinicznej perspektywy, w procesie diagnostycznym i dalszym rehabilitacyjnym.

mgr Monika Mazurek

Zakład Psychologii Eksperymentalnej, Instytut Psychologii, Wydział Filozoficzny, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Neuroplastyczność - czynnik warunkujący funkcjonowanie osób 65+

Starzejące się społeczeństwo w krajach Zachodu to ogromne wyzwanie dla rozwoju współczesnej medycyny i nauk społecznych. Dotyczy to również Polski: wydłużający się stale średni wiek życia, wynosi obecnie ponad 70 lat dla mężczyzn i prawie 80 lat dla kobiet. Celem obecnej polityki społecznej jest nie tylko troska o wydłużenie życia, ale również ulepszenie jakości funkcjonowania obywateli. W procesie starzenia istotna jest bowiem jakość życia towarzysząca temu naturalnemu etapowi w rozwoju człowieka. Od czasu odkrycia mechanizmów neuroplastyczności mózgu oraz tego, że neurogeneza zachodzi również w mózgach osób dorosłych, stało się wiadomym, iż dbanie o prawidłowy stan umysłu jest kwestią niezwykle ważną: zmiany neuroanatomiczne u ośrodkowym układzie nerwowym, polegające między innymi na stopniowym ubytku istoty szarej oraz zmniejszającej się reaktywności układu nerwowego, mogą bowiem zostać przynajmniej częściowo wyrównane przez tworzenie się nowych połączeń synaptycznych, umożliwiających sprawne przesyłanie informacji. Istotnym pytaniem jest więc, jakie czynniki usprawniają synaptogenezę dorosłego mózgu i jak można ją stymulować w codziennym życiu. Wystąpienie i artykuł, w przekrojowej formie, stara się podsumować główne przyczyny dobrego i efektywnego radzenia sobie z procesem starzenia się w przypadku osób w wieku 65+, wysoko funkcjonujących poznawczo. Obejmuje także najważniejsze zasady profilaktyki chorób neurodegeneracyjnych, będących dużym problemem starzejącego się społeczeństwa i generujących olbrzymie koszty ochrony zdrowia, pacjentów oraz ich rodzin.

mgr Jolanta Barszcz-Skowronek

Przedszkole Nr 1 im. J. Korczaka w Betzycach / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Projektowanie działań edukacyjnych w przedszkolu (metoda projektu edukacyjnego)

Działalność człowieka zyskuje na efektywności, jeżeli jest dobrze zaplanowana i zorganizowana. Edukacja przedszkolna w Polsce jest pierwszym etapem kształcenia człowieka, którego celem jest zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego dziecka, stosownie do jego potrzeb i możliwości. Współczesna koncepcja wychowania przedszkolnego podkreśla konieczność uznania naturalnej tendencji rozwojowej, wyrażającej się w aktywności własnej dziecka. W warunkach przedszkolnych podstawa aktywności jest swoboda. Jest zaburzeniem dotykającym dzieci i młodzież, a fobia stanowi tylko jej maskę. Odejście od tradycyjnego modelu edukacji rodzi wiele nowych wyzwań, m.in. dla nauczycieli. Jednym z nich jest umiejętność dobrego projektowania działań edukacyjnych opartych na tezach pedagogiki humanistycznej. Projektowanie, które rozumiane jest jako refleksja nauczyciela o tym, co ma on osiągnąć i jak do tego dojść oraz logiczne porządkowanie, zasadne z różnych punktów widzenia, czynności swoich w interakcji z dziećmi. Dość szczególnie znaczenie w pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym w dzisiejszej rzeczywistości nabiera metoda projektu edukacyjnego, która pozwala na zaangażowanie wszystkich ogniw procesu wychowawczego – współpracę nauczycieli, rodziców i wychowanków. Korzyści z jego realizacji mogą wykraczać poza przedszkole, w którym jest realizowany. Nauczyciel, wspierający i prowadzący dziecko, staje się liderem i autorytetem grupy – odkrywa nowe obszary wiedzy. Z drugiej strony czuje się potrzebny swoim podopiecznym - co jednocześnie stanowi podstawę osiągnięcia przez niego satysfakcji z pracy. Jednocześnie integruje wokół projektu całe środowisko, również lokalne. Celem moich badań jest przedstawienie doświadczeń nauczycieli nt. planowania i realizacji projektów edukacyjnych w przedszkolu, wyzwań im towarzyszących a także odkrywania swoich talentów podczas pracy tą metodą. Grupę badawczą stanowią nauczyciele przedszkoli (około 35 osób), którzy pierwszy raz pracowali metodą projektu edukacyjnego. W badaniu zastosowano metodę sondażu diagnostycznego.

mgr Małgorzata Chareźnińska

Katedra Psychologii Rozwojowej, Instytut Psychologii, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Emocje bazujące na fałszywych przekonaniach u dzieci w wieku 3-7 lat

Zdolność rozumienia zachowań innych ludzi, z którymi działamy w sytuacjach społecznych jest jedną z podstawowych kompetencji społecznych. Już roczne dzieci wykazują zdolność do zwracania uwagi na cele, działania innych osób, jednak dopiero czterolatki rozwiązują zadania wymagające wnioskowania na temat czyjeś wiedzy i przekonań tzw.

testy fałszywych przekonania. Zdolność dziecka do rozumienia fałszywych przekonania, nie oznacza jednak rozumienia emocjonalnych konsekwencji takiego przekonania. Główna hipoteza badania zakłada, że aspekt emocjonalny w rozwoju dziecięcych teorii umysłu pojawia się później niż poznawczy, gdyż rozumienie emocji opierających się przekonaniach, wymaga najpierw rozumienia samych przekonania. Badanie przeprowadzone zostało na grupie 93 dzieci w wieku 3-7 lat. W badaniu wykorzystano zmodyfikowane próby z badania Bednera, Ponsa i in. (2011) uwzględniające aspekt poznawczy i emocjonalny fałszywych przekonania z dwóch perspektyw - własnej i cudzej. Badanie podkreśla wagę zarówno aspektu poznawczego, jak i emocjonalnego, co pozwala spojrzeć całościowo na rozwój dziecięcych kompetencji związanych z teorią umysłu.

dr Tomasz Knopik

Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Diagnoza funkcjonalna obszaru emocjonalno-społecznego z wykorzystaniem pakietu TROS-KA

Aktualne zmiany prawne w systemie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w PL ukierunkowane są na odejście od modelu medycznego na rzecz podejścia biopsychospołecznego. Jednym z narzędzi umożliwiających wdrożenie tej idei jest diagnoza funkcjonalna rozumiana jako wieloaspektowa ocena funkcjonowania ucznia uwzględniająca zarówno jego indywidualne zasoby, jak oddziaływania społeczne. Możliwości aplikowania diagnozy funkcjonalnej zostaną ocenione na podstawie baterii TROS-KA - zestawu skal diagnostycznych oraz materiałów postdiagnostycznych w obszarze emocjonalno-społecznym opracowanych przez zespół ekspertów Ośrodka Rozwoju Edukacji: E. Domagała-Zyśk, T. Knopik, U. Osza. Badania standaryzacyjne przeprowadzone na grupie 1211 uczniów w wieku 9-13 lat obejmowały: a) ocenę aktualnego rozwoju kompetencji emocjonalno-społecznych w pięciu obszarach: radzenie sobie z trudnościami, relacje społeczne, obraz siebie, poczucie sprawczości, kontrola afektu (badania wykonywane przez uczniów); b) ocenę zgodności postrzegania aktualnego rozwoju kompetencji emocjonalno-społecznych uczniów przez samego ucznia, rodziców i nauczycieli (skala KA, analiza 270 stopni); c) analizę efektywności udzielanego wsparcia w obszarze emocjonalno-społecznym z wykorzystaniem autorskiego, wystandaryzowanego kwestionariusza PREIS. Uzyskane wyniki pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków: a) pakiet TROS-KA dostarcza narzędzi do przeprowadzenia wszystkich etapów diagnozy funkcjonalnej (tj. rozpoznania potrzeb, projektowania wsparcia oraz walidacji jego efektywności); b) skale TROS i KA są rzetelne i trafne; c) stopień rozbieżności ocen między uczniem, nauczycielem, a rodzicami może stanowić ważny element oceny ryzyka niedostosowania społecznego; d) skale TROS i KA pozwalają na ocenę stopnia ryzyka niedostosowania społecznego uczniów dzięki pomiarowi predyktorów, takich jak: poczucie sprawstwa, jakość i zakres relacji społecznych, obraz siebie. Pakiet TROS-KA dzięki pozytywnej walidacji podczas kilkunastomiesięcznej procedury standaryzacji w całej Polsce został dopuszczony do użytku we wszystkich poradniach psychologiczno-pedagogicznych jako modelowy zestaw narzędzi diagnostycznych i materiałów postdiagnostycznych w obszarze emocjonalno-społecznym.

dr Małgorzata Gut, Jacek Matulewski, Łukasz Goraczewski, Katarzyna Mańkowska, Dominika Ciechalska, Aleksandra Mielewczyk, Natalia Witkowska, Julia Rodkiewicz, Aleksander Kostrubiec, Natalia Sobolewska, Jakub Stupczewski, Marta Szymańska
Katedra Psychologii, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Ucieleśniona matematyka. Znaczenie ruchu w kształtowaniu i utrwalaniu mentalnej osi liczbowej u dzieci z wykorzystaniem komputerowej gry matematycznej

Wyniki badań wskazują na niezaprzeczalne korzyści płynące ze stosowania treningów poznawczych przy użyciu gier komputerowych, ich wysoką funkcjonalność, możliwość dostosowania treningu do konkretnego rodzaju zaburzenia oraz indywidualnych potrzeb. Celem badania było przetestowanie skuteczności opracowanej przez nas komputerowej gry matematycznej „Kalkulilo” w rozwijaniu umiejętności poznawczych z zakresu: porównywania liczb prezentowanych w różnych formatach (cyfry arabskie, zbiory kropek) oraz lokalizacji pozycji liczb na osi. W badaniach wzięło udział 67 zdrowych dzieci w wieku 7-10 lat. Badani zostali przydzieleni do jednej z 3 grup: grupy odbywającej trening „Kalkulilo” na laptopie (1) lub z wykorzystaniem sterowania grą z użyciem czujnika ruchu kinect (2) oraz grupy kontrolnej, która nie grała w grę (3). Trening trwał 5 godzin i był podzielony na 10 ok. półgodzinnych sesji. Przed nim (pre-testy) oraz po nim (post-testy) zmierzono u dzieci, przy użyciu zadań z testu komputerowego, poziom podstawowych umiejętności matematycznych: porównywanie liczb i szacowanie lokalizacji liczby na osi. Wyniki wskazują, że trening z wykorzystaniem gry wpływa przede wszystkim na kształtowanie zależności numeryczno-przestrzennych, ponieważ poprawia dokładność szacowania lokalizacji liczb na osi. Wpływ ten jest szczególnie wyraźny w przypadku treningu poznawczo-ruchowego, co potwierdza znaczenie angażowania całego ciała w nabywaniu wiedzy (tzw. ucieleśnione poznanie) oraz kształtowaniu się umysłowych reprezentacji liczb. Zastosowana w treningu gra matematyczna może być zatem wartościowym narzędziem - nie tylko edukacyjnym, ale także rehabilitacyjnym.

dr Agnieszka Lasota

Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Rozwój emocjonalno-społeczny dziecka a styl wychowawczy w rodzinie

Dominujący styl wychowawczy oraz postawy rodziców wobec dzieci w znaczący sposób wpływają na kształtowanie się rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci. Od wczesnego dzieciństwa aż po okres adolescencji dostrzec można relację pomiędzy stylem wychowawczym rodziców a zachowaniem dzieci. Pozytywne, stymulujące rozwój dziecka postawy rodzicielskie pozytywnie korelują pozytywnymi zachowaniami i emocjami doświadczanymi przez dzieci. Z kolei negatywny styl wychowania (np. pobłażliwy, w którym rodzice dają dzieciom nadmierną autonomię, czy autorytarny, w którym autonomii dziecięcej jest całkowity brak) wiąże się ze zwiększonym poziomem agresji, złości i innych negatywnych emocji prezentowanych przez dzieci. W referacie zostaną przybliżone wyniki badań własnych autorki dotyczące związku pomiędzy poziomem rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci we wczesnym i średnim dzieciństwie a pozytywnymi i negatywnymi postawami rodzicielskimi.

Wyniki badań potwierdzają istnienie związku pomiędzy poziomem empatii, lęku, zachowań prospołecznych i zachowań agresywnych u małych dzieci a określonym stylem wychowania prezentowanym przez rodzica.

WIELOASPEKTOWOŚĆ ODDZIAŁYWAŃ PSYCHOTERAPEUTYCZNYCH I TERAPEUTYCZNYCH W KONTEKŚCIE ZMIAN W CYKLU ŻYCIA

dr hab. Piotr Majewicz, prof. UP
Instytut Pedagogiki Specjalnej, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Programy psychoedukacyjne w psychiatrii – możliwości i ograniczenia stosowania

Psychoedukacja znajduje obecnie zastosowanie w wielu obszarach życia, w tym również w psychiatrii. Trudno sobie wyobrazić współczesny proces leczenia osób z zaburzeniami psychicznymi bez zastosowania psychoedukacji jako niezbędnego, stałego elementu tego procesu, obok farmakologii i psychoterapii. Programy psychoedukacyjne znajdują zastosowanie przede wszystkim w leczeniu osób z zaburzeniami z kręgu schizofrenii oraz cierpiących na chorobę afektywną dwubiegunową (CHAD) i są kierowane nie tylko do osób chorych, ale również ich adresatami są członkowie rodziny i przyjaciele. Przedstawione zostaną zarówno możliwości zastosowania wybranych programów psychoedukacyjnych, w tym programu PEGASUS, Barcelońskiego Programu Psychoedukacyjnego oraz Krakowskiego Programu dla Osób z CHAD, jak również ograniczenia ich wykorzystania. Ponadto zaprezentowane zostaną cele programów, struktura, przykładowe scenariusze oraz efektywność.

dr Rafał Abramciów
Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Wspieranie człowieka w terapii psychodynamicznej

Psychoterapia psychodynamiczna to swoista próba łączenia psychiatrii z psychoanalizą. Istnienie nieświadomości w psychice człowieka jest jej głównym założeniem oraz to, że w nieświadomości przede wszystkim powstają objawy patologiczne. W tym rodzaju psychoterapii istotną rzeczą jest uzyskanie przez pacjenta wiedzy o swoich nieświadomionych uwarunkowaniach psychicznych a poszerzanie nieświadomego pola pacjenta o to co świadome jest głównym zdaniem psychoterapeuty. Psychoterapia psychodynamiczna szczególnie nadaje się do leczenia zaburzeń neurotycznych, zaburzeń osobowości i depresji. W sposobie leczenia tych zaburzeń opiera się przede wszystkim na zjawisku przeniesienia i przeciw przeniesienia oraz na analizie oporu pacjenta.

dr Joanna Godawa
Zakład Pedagogiki Specjalnej, Uniwersytet Śląski, wydział Pedagogiki i Psychologii

Natura jako współczesny czynnik rozwoju człowieka. Niepełnosprawność. Arteterapia. Edukacja.

Wiodącą myślą referatu jest ukazanie roli natury we współczesnym życiu człowieka.

W dobie powszechnej cyfryzacji społeczeństwa, zjawiska „tabletowych dzieci” czy powszechnego występowania w szkolnictwie, zwłaszcza specjalnym wielu urządzeń technicznych autorka referatu proponuje zwrócenie uwagi na zjawisko deficytu kontaktu z naturą, które coraz powszechniej możemy obserwować we współczesnym społeczeństwie, a szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Idee ekologii humanistycznej znajdują wyraz w refleksjach autorki dotyczących: edukacji (szkoły i przedszkola leśne), arteterapii (związki sztuki i natury) oraz pracy z osobami z niepełnosprawnością (sale doświadczania świata, organizacja zajęć poza murami szkoły). W referacie zostanie zaprezentowany również komunikat z badań dotyczących włączania szeroko pojętej natury do pracy edukacyjno-terapeutycznej w szkolnictwie specjalnym.

mgr Natalia Hoffmann
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Rola muzyki w adolescencji i wczesnej dorosłości

Analiza materiału autobiograficznego jest jedną z metod badań jakościowych, które w ostatnich czasach wzbudzają ponowne zainteresowanie w dziedzinach nauk humanistycznych, a zwłaszcza społecznych. Metoda ta pozwala przyjrzeć się uniwersalnym mechanizmom rozwoju człowieka na przykładnie jego partykularnej historii, z uwzględnieniem jego zasobów osobowościowych oraz środowiskowych. Przedmiotem analizy, przedstawionej w niniejszym referacie, jest wskazanie roli muzyki w adolescencji i wczesnej dorosłości, na potrzeby której zostały wyodrębnione trzy obszary badawcze dotyczące: kształtowania się preferencji muzycznej, funkcji tworzenia piosenek oraz różnic między aktywnościami muzycznymi, podejmowanymi w okresie adolescencji i wczesnej dorosłości. Ich eksploracja ma na celu określenie roli muzyki w uniwersalnych mechanizmach leżących u podstaw kształtowania się tożsamości psychospołecznej jednostki. Podstawą dla przeprowadzonych analiz jest koncepcja psychospołecznego rozwoju ego autorstwa E. H. Eriksona oraz badania dotyczące wpływu muzyki na sferę emocjonalną człowieka.

dr Ewelina Okoniewska, dr Sylwia Gwiazdowska-Stańczak
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Wspomaganie rozwoju człowieka w procesie rekrutacji a sytuacja rodzinna poszukującego pracy

W dzisiejszych czasach zagadnienie rekrutacji oraz poszukiwania pracy jest tematem ważnym i często poruszonym przez naukowców z różnych dziedzin. Zarówno czynniki wewnętrzne jak i zewnętrzne mogą mieć wpływ na funkcjonowanie człowieka w procesie rekrutacji. Coraz popularniejszym pojęciem jest "work-life balance" czyli umiejętność znalezienia równowagi między życiem zawodowym a osobistym. Stąd autorki podjęły temat wspomaganie rozwoju człowieka w procesie rekrutacji związanego z jego sytuacją rodzinną. Celem przeprowadzonych badań było odpowiedzenie na pytanie jak czynnik rodzinny wpływa na sytuację osoby podejmującej decyzję o podjęciu rekrutacji w grupie osób poniżej swoich kwalifikacji. W związku z tak postawionym pytaniem przebadano 302 kandydatów w 11 miastach w Polsce (Lublin, Warszawa, Rzeszów, Lipsko, Poznań, Kielce, Sandomierz, Gorzyce, Opole, Łódź, Krosno). Osoby badane były w wieku od 18 do 45 lat. Badani wypełniali kwestionariusz, który w pierwszej części zawierał metryczkę, gdzie kandydaci pytani byli o status zawodowy, płeć, wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie, tryb nauki, status zawodowy, wykonywany zawód, sytuację materialną, uczestnictwo w szkoleniach zwiększających kwalifikacje oraz staż pracy zawodowej. Następnie opisywali swoje doświadczenie zawodowe z trzech ostatnich miejsc pracy. Respondenci określali poziom stanowiska pracy (podstawowe, specjalistyczne czy kierownicze), wpisywali zakres obowiązków na danym stanowisku oraz staż pracy podany w miesiącach. Ta część kwestionariusza pozwoliła na określenie u 302 kandydatów na skali od 0 do 9 adekwatności poziomu kwalifikacji do stanowiska na jakie się ubiegali. W dalszej części kwestionariusza znajdowała się Skala Decyzji Rekrutacyjnej, gdzie osoby badane oceniały wsparcie rodziny (Sytuacja rodzinna) w procesie poszukiwania pracy.

dr Łukasz Krzywoszański, dr Radostawa Herzog-Krzywoszańska
Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Weryfikacja trafności treściowej wstępnej puli pozycji kwestionariuszowych wersji eksperymentalnej skali czynności pomocniczych na podstawie ocen sędziów kompetentnych

Jednym z obszarów badań nad funkcjonalnym znaczeniem temperamentu jest poszukiwanie jego związków ze stylem działania, ujmowanym jako względnie trwałe różnice indywidualne w typowym dla jednostki nasileniu poszczególnych rodzajów wykonywanych czynności. W oparciu o koncepcję Tadeusza Tomaszewskiego czynności można podzielić pod względem pełnionych przez nie funkcji na pomocnicze i zasadnicze. Czynności pomocnicze prowadzą do osiągnięcia wyniku działania w sposób pośredni, poprzez modyfikowanie warunków wykonywania i przebiegu czynności zasadniczych, czyli takich, które bezpośrednio kształtują wynik działania.

Celem prezentacji jest przedstawienie wyników badań nad weryfikacją trafności treściowej wstępnej puli pozycji wchodzących w skład eksperymentalnej wersji Skali Czynności Pomocniczych - autorskiego kwestionariusza mającego służyć do pomiaru typowego dla jednostki ich nasilenia i do określania na tej podstawie indywidualnego stylu działania. Opracowywana skala jest narzędziem samoopisowym, zawierającym stwierdzenia opisujące sposoby zachowania się w różnych sytuacjach, mające w zamierzeniu stanowić próbki nasilenia trzech wyróżnionych rodzajów czynności pomocniczych: przygotowawczych, kontrolnych i korekcyjnych oraz zabezpieczających. Oceny trafności treściowej każdej pozycji kwestionariusza dokonało ośmiu psychologów, nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora z zakresu psychologii, posiadających doświadczenie w prowadzeniu badań kwestionariuszowych. Ocena polegała na określeniu zgodności każdej pozycji z przyjętymi definicjami trzech wyróżnionych rodzajów czynności pomocniczych za pomocą pięciostopniowej skali. W prezentacji zostaną przedstawione wyniki dotyczące miar zgodności ocen sędziów i zagregowanych wskaźników trafności treściowej poszczególnych pozycji. W oparciu o uzyskane wyniki wyłoniono podzbiór pozycji spełniających przyjęte kryteria trafności treściowej, wybranych do dalszych prac nad konstrukcją tego narzędzia badawczego.

mgr Ewa Struzik
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Styl życia osób dorosłych w środowisku wiejskim

Prezentowany poster dotyczy stylu życia osób dorosłych w środowisku wiejskim. Przedstawiono w nim definicje stylu życia w ujęciu autorów literatury. W niniejszym posterze ukazano wyniki badań omówiono grupę osób badanych.. Przytoczono cel badań, przedmiot badań i problem badawczy dla uzyskania niezbędnych informacji dotyczących znaczenia stylu życia. W podsumowaniu podano wnioski końcowe, wynikające z analizy przeprowadzonych badań.

mgr Suder Aneta
Oddział Kliniczny Neonatologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, Wydział Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jagielloński.

Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa – właściwe narzędzie do oceny rozwoju funkcjonalnego dzieci

Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa (MFDR) to wykorzystywana na całym świecie, ugruntowana metoda wczesnej diagnostyki stosowana do wieloaspektowej oceny rozwoju psychoruchowego dzieci. Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa (MFDR) jest metodą diagnostyczną opracowaną w Monachium przez pediatrę Theodora Hellbrugge, opierającą się na obserwacji, analizie i interpretacji zachowania dziecka. Metodę tę stosuje się do oceny rozwoju dziecka w wieku od pierwszego miesiąca życia do sześciu lat. MFDR obejmuje diagnostykę bazową, która ujmuje opóźnienia w sposób ilościowy w 8 obszarach (dużej motoryki, małej motoryki, percepcji, mówienia, rozumienia mowy, wieku społecznego, samodzielności). Diagnostyka monachijska jest podstawą do podjęcia odpowiednich działań terapeutycznych.

Cel pracy: Przedstawienie Monachijskiej Funkcjonalnej Diagnostyki Rozwojowej jako właściwe narzędzie do oceny rozwoju funkcjonalnego dzieci od urodzenia do 6 roku życia.
Materiał i metody: Przegląd polskiego i zagranicznego piśmiennictwa pod kątem wykorzystania Monachijskiej Funkcjonalnej Diagnostyki Rozwojowej w diagnostyce rozwojowej dzieci.

Wyniki: Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa jest narzędziem badawczym wykorzystywanym w ocenie rozwoju funkcjonalnego dzieci.

Wnioski: Monachijska Funkcjonalnej Diagnostyka Rozwojowa jest kompleksową oceną rozwoju psychoruchowego dziecka, dzięki której możliwe jest wczesne wykrywanie ewentualnych zaburzeń funkcjonalnych.

dr Renata Żurawska-Żyła

Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Spójrz na to z dystansem! Strategie autodystansowania i ich znaczenie dla rozwoju poznawczo-emocjonalnego dzieci i młodzieży

Zdolność do uzyskiwania dystansu psychologicznego wobec własnych myśli, emocji i doświadczeń życiowych jest kojarzona z dojrzałością osobowości, a nawet mądrością przypisywaną dorosłym. Okazuje się jednak, że odgrywa ona ważną rolę w rozwoju poznawczo-emocjonalnym od dzieciństwa przez okres adolescencji, zwłaszcza w zakresie samoregulacji. Już dzieci 5-letnie mogą uzyskiwać korzyści ze zdolności autodystansowania (White i Carlson, 2016). Poprzez mentalne przekraczanie egocentrycznej perspektywy w podejściu do problemu zwiększają sprawność funkcji wykonawczych i wspierają u siebie rozwój samokontroli. W okresie adolescencji umiejętność autodystansowania nabiera szczególnego znaczenia ze względu na specyfikę tego okresu rozwojowego. Jest to czas zwiększonej plastyczności mózgu, szczególnie w obszarach odpowiedzialnych za rozwój procesów kontrolnych. Plastyczność ta może nasilać wpływ czynników środowiskowych, które w tym okresie trwale kształtują struktury mózgu. Poprzez obniżenie funkcji regulacyjnych młodzież jest szczególnie narażona na dezorganizujący wpływ stresu oraz skutki decyzji podyktowanych wpływem silnych emocji (np. próba samobójcza po zawodzie mityśnym, ucieczka z domu po kłótni z rodzicami, porzucenie planów studiowania z powodu konfliktu z nauczycielem). Strategie autodystansowania mogą stanowić skuteczne narzędzia pracy z młodzieżą zabezpieczające ją przed negatywnymi konsekwencjami niedostatecznej kontroli emocjonalnej oraz stanowić czynnik ochronny dla szczególnej wrażliwości neuronalnej w tym okresie. Celem prezentacji jest ukazanie wybranych strategii uzyskiwania dystansu psychologicznego i ich wpływu na rozwój określonych kompetencji poznawczo-emocjonalnych u dzieci i młodzieży.

Joanna Kossewska

Katedra Psychologii Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Inwentarz do badania Teorii Umystu TOMI2 – polska adaptacja

Inwentarz do badania Teorii Umystu TOMI2 (Hutchins, T.L., Prelock, P.A., Bouyea, L.B. 2016 ©) stanowi popularne i rzetelne narzędzie do oceny rozwoju teorii umystu u dzieci

(od 2 do 14 lat) w percepcji opiekuna. Stosowane były zarówno do diagnozy indywidualnego rozwoju, jak i w badaniach różnych grup klinicznych (z ADHD, ASD, niepełnosprawnością sensoryczną). Ze względu na wysoką przydatność narzędzia dokonano jego rewizji i polskiej adaptacji. Badania przeprowadzono w diadach dziecko-matka w grupie 90 dzieci w wieku od 7 do 14 lat. Zastosowano quasi-eksperymentalne próby do badania teorii umysłu (rzeczywistość a jej wyobrażenie, widzieć znaczy wiedzieć, wnioski o pragnieniach na podstawie kierunku spojrzenia, fałszywe przekonania I i II rzędu) oraz eksperymentalną wersję TOMI2 w tłumaczeniu J. Kossewskiej. Wyniki potwierdzają, że zrewidowana polskojęzyczna wersja TOMI2 odznacza się wysoką rzetelnością oraz dwuczynnikową strukturą. Trafność narzędzia została potwierdzona poprzez korelację pomiędzy wynikami oryginalnych podskal Inwentarza oraz uzyskanych w próbie polskiej czynników z wynikami obiektywnych pomiarów rozwoju teorii umysłu.

Gabriela Początek

Studenckie Koło Naukowe Wspierania Osób z Autyzmem, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Wsparcie instytucjonalne/terapeutyczne w drodze ku dorosłości osób niepełnosprawnych intelektualnie

Na moim posterze zaprezentuję działania Niepublicznej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego w Krakowie, prowadzonej przez Siostry Służebniczki, która realizuje krótko i długoterminowe cele: tj. przystosowanie kierowanych przez sąd podopiecznych do życia w placówce oraz rozwijanie ich kompetencji, pozwalających im w przyszłości brać jak największy udział w dorosłym życiu. Projekt uwzględnia metody pracy z dziewczętami niepełnosprawnymi intelektualnie mające na celu jak największe usamodzielnienie w dorosłym życiu. Do jednostki trafiają dziewczęta o różnym stopniu niepełnosprawności intelektualnej w wieku od 6 roku życia, pozbawione częściowo lub całkowicie opieki w rodzinach naturalnych na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego i Nieletnich oraz skierowania z Miejskiego Ośrodka Pomocy. W placówce uczą się odpowiedzialności za siebie i innych. Dzięki kompleksowym działaniom psychologów i wychowawców podopieczne chętnie spędzają razem czas i uczą się od siebie wzajemnie, zdobywają nowe umiejętności, a jednocześnie korzystają z możliwości integracji z rówieśnikami poza placówką. Działania placówki dają świadectwo, że dzieci niepełnosprawne, często z rodzin dysfunkcyjnych, chcą i powinny mieć możliwość udziału w swojej dorosłości w życiu społecznym. Dzięki wyłożonej pracy i uwadze poświęconej w trudnym procesie dorastania znaczna część podopiecznych dotkniętych upośledzeniem umysłowym lekkim bądź umiarkowanym osiąga samodzielność. Prowadząc dorosłe życie pozostają emocjonalnie związane z placówką i jej pracownikami, a po opuszczeniu ośrodka często wracają, gdyż jak same mówią- „to tu jest ich dom”.

Emilia Macatka

Studenckie Koło Naukowe Wspierania Osób z Autyzmem, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Światu potrzebne są umysły różnego rodzaju. Analiza wytworów literackich osób z ASD

Wiedza polskiego społeczeństwa na temat funkcjonowania osób ze spektrum autyzmu (ASD) jest niestety wciąż niedostateczna. Jak wynika z badań przeprowadzonych przez fundację JiM, aż 17 % populacji nigdy nie słyszało o autyzmie. Co więcej, duża część osób, którym to pojęcie jest bliskie, zna jedynie objawy i trudności rozwojowe wynikające z tego zaburzenia. Celem mojej pracy jest przybliżenie doświadczeń społecznych i emocjonalnych osób z ASD w oparciu o analizy jakościowe wytworów literackich ich autorstwa. Przegląd treści i wytworów pozwala na wyprowadzenie interesujących wniosków, dotyczących życia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Osoby te, niejednokrotnie prowadzą bogate i różnorodne życie, które niewiele różni się od tego prowadzonego przez ich neurotypowych rówieśników. Osoby z ASD posiadają pasje, studiują, pracują, podróżują, zgłębiają wiedzę na rozmaite tematy. Ich biografie wypełnia wachlarz emocji i uczuć, którymi obdarzają bliskie im osoby, a także tych, których sami doświadczają w interakcjach społecznych.

Patrycja Ptaszek

Studenckie Koło Naukowe Wspierania Osób z Autyzmem, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Arteterapia jako sposób pracy z osobami z autyzmem- analiza wytworów

Arteterapia ma szeroki zakres oddziaływań. Głównym jej celem jest pomoc jednostce w emocjonalnej, poznawczej, fizycznej i społecznej integracji. W przypadku osób z autyzmem ma ona szczególne znaczenie. Pozwala im na metaforyczną komunikację z otoczeniem.

Prezentacja ma na celu przybliżenie praktycznego zastosowania arteterapii podczas zajęć grupowych. Plakat ilustruje dwie główne kwestie. Pierwszą z nich jest ukazanie preferencji osób z autyzmem dotyczących materiałów i technik na podstawie analizy wytworów. Druga obejmuje przedstawienie wyników rozmów z terapeutami.

Adrianna Pawlak

Studenckie Koło Naukowe Wspierania Osób z Autyzmem, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Aktywność społeczna osób niepełnosprawnych jako działanie wspomagające rozwój

Prezentacja działań Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Jarosławiu.

Celem prezentacji jest analiza form i efektów działalności Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną w Jarosławiu na rzecz wspomagania rozwoju człowieka. Moja praca skupia się konkretnie przy aktywności społecznej Osób z Niepełnosprawnościami. Prezentowane Stowarzyszenie jest organizacją pozarządową, niedochodową i samopomocową o statusie organizacji pożytku publicznego działającą na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną. Działania realizowane w celu pomocy w podjęciu przez podopiecznych aktywności społecznej odbywają się głównie w sektorze pracy oraz sektorze mieszkalnictwa i Indywidualnego Wspierania w Niezależności. Organizacja bierze udział w wielu projektach oraz organizuje

wydarzenia w których Osoby Niepełnosprawne Intelktualnie mogą aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym swojego miasta i włączyć się w działanie otoczenia. Efektami działań stowarzyszenia jest rozwijanie kluczowych kompetencji potrzebnych do realizacji pracy zawodowej. Doświadczają odpowiedzialności za podejmowane decyzje i ich konsekwencje. Uczą się budowania prawidłowych relacji międzyludzkich, rozwiązywania konfliktów, aktywnego wykorzystywania czasu wolnego. Osoby te mogą, często przy niewielkim wsparciu, żyć zgodnie ze swoimi potrzebami, pragnieniami i wyborami. Wnioskując PSOU pokazuje jak stworzyć warunki do włączenia osoby niepełnosprawnej w rzeczywiste funkcjonowanie w życiu społecznym. Angażują społeczność w działania na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną. Wskazują jak ważna jest indywidualność każdego człowieka, jego możliwości i szanse na rozwój.

Weronika Popielarz

Studenckie Koło Naukowe Wspierania Osób z Autyzmem, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Terapia intensywna, indywidualna, interaktywna - Stymulowanie rozwoju osób z autyzmem Metodą 3i

Celem wystąpienia będzie przedstawienie Metody 3i (intensywnej, indywidualnej i interaktywnej), jako pomocy w stymulowaniu rozwoju osób cierpiących na autyzm. Zaprezentowane zostaną postępy dziecka uzyskane dzięki wykorzystaniu owej techniki w procesie terapeutycznym. Postępowanie badawcze oparte zostało na analizie studium przypadku chłopca, który przeszedł pięcioletnią terapię wykorzystującą Metodę 3i. Koordynacją programu wspierającego rozwój dziecka zajęli się specjaliści z Maltańskiego Centrum Pomocy Niepełnosprawnym Dzieciom i Ich Rodzinom w Krakowie. Jednostka ta od kilku lat oferuje osobom dotkniętym autyzmem możliwość udziału w sesjach terapeutycznych prowadzonych Metodą 3i. Ta stosunkowo niedawno powstała technika bazuje na podążaniu za dzieckiem. Jej celem jest nawiązanie kontaktu z podopiecznym. Atmosfera zabawy podczas sesji sprzyja ponadto rozwojowi społecznemu, emocjonalnemu i poznawczemu u dziecka. W analizowanym przypadku zaobserwowano intensyfikację umiejętności w siedmiu wyróżnionych sferach funkcjonowania chłopca: komunikacji werbalnej, komunikacji niewerbalnej, identyfikacji, naśladowaniu i wyobraźni, psychomotoryce, autonomii i umiejętnościach oraz rozwoju sensorycznym. Progres w rozwoju pozwolił dziecku rozpocząć edukację w szkole podstawowej.

mgr Katarzyna Kot, mgr Olga Mazgaj,
Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie

Czynniki ryzyka i czynniki ochronne w profilaktyce uzależnień skierowanej do dzieci, rodziców i nauczycieli

Warsztat skierowany jest do osób, które odpowiadają za wybór lub realizację oddziaływań z obszaru profilaktyki uzależnień w placówkach oświatowych; nauczycieli, pedagogów szkolnych, psychologów oraz dyrektorów szkół, przedszkoli, placówek wychowawczych. Wspieranie pozytywnego rozwoju, uruchamianie zasobów własnych dzieci i młodzieży to kluczowe elementy koncepcji czynników ryzyka i czynników chroniących. Dlatego wspólnie zastanowimy się jakie są czynniki wpływające na pozytywną adaptację oraz chroniące przed zagrożeniami.

Celem szkolenia jest podniesienie poziomu wiedzy na temat roli i znaczenia czynników chroniących i czynników ryzyka w profilaktyce uzależnień.

Podczas szkolenia poruszone zostaną następujące kwestie, tj. :

- kategorie czynników ryzyka i czynników ochronnych,
- rola tych czynników w rozwoju człowieka w biegu życia,
- formy rozwoju czynników ochronnych i niwelowanie czynników ryzyka,
- efektywne metody współpracy rodziców ze szkołą i szkoły z rodzicami.

Warsztat prowadzony będzie aktywnymi metodami pracy.

mgr Helena Kozić, mgr Monika Borkowska-Żebrowska
Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie

Poradnik skutecznej profilaktyki uzależnień – strategie, metody i formy oddziaływań na przykładzie działań realizowanych przez Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie

Współczesna profilaktyka obejmuje szereg strategii, metod i form oddziaływania tworzonych z wykorzystaniem wiedzy teoretycznej oraz empirycznej z różnych dziedzin, takich jak psychologia, socjologia, epidemiologia i medycyna. Aby realizowana profilaktyka była skuteczna, konieczne jest podejście interdyscyplinarne, skierowanie oddziaływań do dzieci, młodzieży i osób dorosłych, a także zaangażowanie wielu instytucji (takich jak np. szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne) i specjalistów. Strategie profilaktyczne, takie jak m.in. strategia informacyjna, edukacji normatywnej, czy strategia kształtowania umiejętności życiowych wywodzą się z modeli teoretycznych wyjaśniających dlaczego ludzie sięgają po substancje psychoaktywne i podejmują inne zachowania ryzykowne. Podczas warsztatu uczestnicy będą mogli poznać skuteczne, rekomendowane i oparte na badaniach naukowych strategie profilaktyczne w obszarze sięgania po substancje, uzależnień behawioralnych i innych zachowań ryzykownych. Zostaną przedstawione poziomy profilaktyki i etapy tworzenia programu profilaktycznego, dostosowanego do wieku i potrzeb rozwojowych odbiorców. Przekazana wiedza zostanie uzupełniona praktycznymi przykładami ilustrującymi działania profilaktyczne realizowane przez Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie. Warsztat prowadzony będzie aktywnymi metodami pracy.

mgr Agnieszka Olszewska,
Biomed

Wielomodalne wspomaganie nauki i terapii czytania, pisania i mowy w metodzie Warnkego

Celem interwencji terapeutycznej w Metodzie Warnkego jest poprawa umiejętności elementarnych zakresie czytania, pisania i mowy poprzez tzw. trening funkcji podstawowych. W treningu najważniejszą zasadą jest odwoływanie się do strategii uczenia się „implicit learning” (Reber 1993), nieformalnego, względnie niezależnego od świadomości i intencji. Dla terapeuty oznacza to stałe towarzyszenie klientowi w utrwalaniu jednoznacznych i trwałych śladów pamięciowych o charakterze wielomodalnym budujących kompetencje wielopoziomowe. Bazując na odkryciu powiązań na poziomie funkcji podstawowych np. czas reakcji z wyborem i objawów – trudności w rozpoznawaniu słów (Nicolson 1994) Warnke stworzył procedurę 14 kroków diagnostyczno-terapeutycznych. W trakcie warsztatu zaprezentowanych zostanie kilka ważnych rozwiązań w Metodzie Warnkego wspierających procesy automatyzacji funkcji i umiejętności.

mgr Dariusz Tuchowski,
Biomed

Wpływ treningu HEG Biofeedback i HRV Biofeedback na proces uczenia się

Efektywne uczenie się jest min. możliwe dzięki odpowiedniej aktywności kory mózgowej w lokalizacji czołowej, gdzie mieszczą się funkcje pamięci operacyjnej oraz dzięki emocjom, które towarzyszą procesowi uczenia się. Mój warsztat to połączenie techniki oddechowej i aktywności sercowo-naczyniowej z aktywnością korową w lokalizacji czołowej w chwili wykonywania zadań umysłowych. To propozycja, a jednocześnie próba połączenia dwóch technik treningowych HRV Biofeedback oraz HEG Biofeedback w celu uzyskania optymalnego stanu psychofizjologicznego, korzystnego dla procesu uczenia się.

mgr Malwina Dankiewicz
Katedra Psychologii, Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków/ PTP O Kraków

Trening asertywności

Warsztat skierowany jest do osób, którzy pragną poprawić umiejętność bronięcia i egzekwowania swoich praw, jasnego i stanowczego komunikowania swojego zdania i wyrażania uczuć, a także traktowania siebie i innych ze zrozumieniem i szacunkiem. Celem treningu jest zdobycie wiedzy na temat asertywności oraz praktycznych umiejętności, które będą mogły być wykorzystywane w różnych sytuacjach życiowych. Podczas treningu będziemy:

- diagnozować obszary trudności w wyrażaniu siebie
- dokonywać analizy własnego sposobu myślenia, odczuwania i zachowania w trudnych sytuacjach,
- poznawać zasady asertywnej komunikacji z innymi,
- odgrywać trudne sytuacje w sposób asertywny,
- a wszystko to w przyjaznej atmosferze.

dr Tomasz Knopik
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Diagnoza funkcjonalna dzieci zdolnych - w stronę zrównoważonego rozwoju

Warsztaty prezentują, w jaki sposób w praktyce psychologicznej i pedagogicznej realizować ideę diagnozy funkcjonalnej ze szczególnym ukierunkowaniem na potrzeby dzieci zdolnych. Większość działań wspierających adresowanych do uczniów zdolnych dotyczy sfery poznawczej, gdy w rzeczywistości istotą rozwoju talentów jest synergia między co najmniej trzema komponentami: inteligencją, twórczością i zaangażowaniem zadaniowym.

Konsekwencją takiego poznawczego zafiksowania jest asynchronia rozwojowa przejawiająca się między innymi trudnościami motorycznymi, a także emocjonalno-społecznymi. Zakłóca ona proces aktualizacji potencjału dzieci zdolnych, co może doprowadzić do zaburzeń nerwicowych (częsty rys funkcjonowania uczniów zdolnych, szczególnie wybitnie zdolnych), wypalenia intelektualnego, a ostatecznie do zaniechania działań sprzyjających własnemu rozwojowi.

Warsztaty mają zatem postłużyć wzbogaceniu uczestników w wiedzę i umiejętności na temat tego, jak nie marnotrawić talentów. Autorskie, pozytywnie zwalidowane strategie diagnostyczne i terapeutyczno-rozwojowe prezentowane przez prowadzącego z pewnością zainspirują do nowego spojrzenia na dziecko zdolne, które musi zostać nauczone świadomego zarządzania własnym kapitałem.

mgr Agnieszka Bożek
Uniwersytet Jagielloński, Instytut Psychologii / QPSYCHOLOGY

Coaching rodzicielski jako metoda wspomaganie funkcjonowania współczesnych rodzin

Nowoczesne metody wsparcia rodzin w ich funkcjonowaniu przekraczają ramy poradnictwa, terapii czy psychoedukacji. Do jednych z nowych form wsparcia rodziców w realizacji ich roli należy coaching rodzicielski - praktyczna metoda rozwojowa opierająca się na przesłankach psychologii coachingu i nauk o rodzinie (family life education) (Allen, 2016). Jej podstawę teoretyczną stanowi psychologia humanistyczna, w szczególności adlerowska teoria rodzicielstwa, a także liczne teorie rozwoju dziecka czy koncepcje systemowego podejścia do rodziny. W pracy z rodzicami coach rodzicielski wykorzystuje techniki aktywnego słuchania i zadawania pytań oraz inne narzędzia, aby pomóc rodzicom we wspieraniu potencjału rozwojowego ich dzieci, rozwiązywaniu problemów wychowawczych oraz budowania bliskich i pozytywnych relacji w rodzinie. Podczas warsztatu uczestnicy, na podstawie analizy przypadków, zrozumieją różnice między metodą coachingu rodzicielskiego a innymi formami wsparcia rodzin w ich funkcjonowaniu. Dzięki wystłuchaniu przykładowej sesji coachingowej z klientką uczestnicy zapoznają się ze specyfiką rozmowy coachingowej i technikami rozwiązywania problemów pojawiających się w rodzinie. Dodatkowo, udział w ćwiczeniu pozwoli uczestnikom doświadczyć, jak praca na zasobach wewnętrznych i zewnętrznych rodziców może ich wesprzeć w wypełnianiu ich roli.

dr Aleksandra Pyrzyk-Kuta
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Terapia ruchem w pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Jest to warsztat dynamiczny ukazujący terapeutyczny potencjał tańca i ruchu w pracy z dziećmi i młodzieżą. Uczestnicy poznają przykładowe techniki niewerbalne, które pozwalają na symboliczne wyrażanie uczuć, emocji i myśli, uczą świadomości własnego ciała, pomagają poznać i doceniać siebie, wydobyć indywidualną ekspresję, energię, a także integrują grupę i wzmacniają tworzące ją osoby.

Uczestnicy proszeni są o swobodny strój i zabranie wody do picia.

mgr Anna Schmidt,

Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. A. Mickiewicza, Poznań

W świecie zmysłów, czyli o aktywnościach wspierających harmonijny rozwój dziecka

Podczas warsztatu prowadząca dokona krótkiego wstępu teoretycznego, a następnie wskaże propozycje aktywności praktycznych w zakresie wspierania rozwoju dziecka. W czasie warsztatu uczestnicy wezmą udział w grach i zabawach: integracyjnych, muzycznych, plastycznych i ruchowych, usprawniających, ale i pobudzających różnorodne zmysły. Będą mieli możliwość zaznajomienia się z aktywnościami przygotowanymi m.in. w oparciu o elementy metody aktywnego słuchania muzyki Batti Strauss, metody dobrego startu Marty Bogdanowicz, metody ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne oraz integracji sensorycznej.

Celem warsztatu jest stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń, wiedzy i refleksji, uczenia się od siebie wzajemnie, ale przede wszystkim dostarczanie nowych źródeł i inspiracji, które staną się początkiem dalszych poszukiwań i działań.

MOTTO WARSZTATU: USŁYSZ-DOTKNIJ-ZOBACZ-SPRÓBUJ-PRZEŻYJ-DZIAŁAJ!

dr Joanna Godawa, dr Iwona Wendreńska

Uniwersytet Śląski, wydział Pedagogiki i Psychologii, Zakład Pedagogiki Specjalnej

Słowa zamknięte w obraz. Metafora w pracy z grupą

Uczestnicy warsztatu będą mieli możliwość: odkrywania i przekraczania siebie, kreatywnego wyrażania Ja, odkrywania ukrytych kontekstów, pracując z niezwykle nośnymi i plastycznymi środkami przekazu, jakimi są karty metaforyczne oraz kostki do Story Cubes. Poznają przykładowe zastosowania tych środków w różnych etapach pracy z grupą: nawiązywanie kontaktu, referowanie doświadczeń, wzmacnianie więzi, wprowadzanie zmian w utrwalone schematy zachowań i przeżyć, zakończenie kontaktu, informacja zwrotna.

Uczestnicy podejmą próbę zespołowej pracy twórczej. Dzięki wymianie doświadczeń mogą odkryć inspirujące walory pracy z tymi nośnikami informacji oraz możliwości łączenia ich z innymi sposobami symbolicznego wyrażania siebie i indywidualnych projekcji otaczającego świata.

